

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΛΑ'.

ΔΟΥ σήμερα ή συνέχεια τής άφηγή-
σεως τής Σάρας Μπερνάρ, τής σχετι-
κής με τήν παράστασι τής «Κυρίας με
τās Καμελίας», ή όποια έδόθη, έν μέσφ
κωμικών έπεισοδίων, στο Μόμπιλ, κατά
τήν διάρκεια τής περιόδειας τής στην
'Αμερική :

Σέ λίγο —συνεχίζει ή μεγάλη καλ-
λιτέχνης— όταν τέλος πάντων κατώρ-
θωσαν να ποποθετήσουν τό τραπέζι στη
μέση τής σκηνής, παρουσιάστηκα και πά-
λι κάποις γαληνεμένη, αλλά διατελούν-
τας ακόμα υπό τήν επίδρασι του γέλιου
του μικρού μαζούρου.

Καθήσαμε όστόσο γύρω άπ' τό τρα-
πέζι και τό σουτέ τής «Κυρίας με τās
Καμελίας» άρχισε, όπως πάντα. Μά τή
στιγμή που οι ήθοσοί, οι όποιοι υποδύ-
ντουσαν τούς ήρωές, μπήκαν μέσα για
νά μάς εσθ-
θίρουν, ένας άπ' αυτούς γαντζώθηκε σε
κάποιο σκηνικό, κακοστημένο
άπ' τούς μηχανικούς, τό παρόντες και
συγχρόνως έλο τό φόντο τής
σκηνής σωριάστηκε έπάνω μας.

Καμελία» άρχισε, όπως πάντα. Μά τή
στιγμή που οι ήθοσοί, οι όποιοι υποδύ-
ντουσαν τούς ήρωές, μπήκαν μέσα για
νά μάς εσθ-
θίρουν, ένας άπ' αυτούς γαντζώθηκε σε
κάποιο σκηνικό, κακοστημένο
άπ' τούς μηχανικούς, τό παρόντες και
συγχρόνως έλο τό φόντο τής
σκηνής σωριάστηκε έπάνω μας.

Τήν εποχή εκείνη, τα σκηνικά γινόντουσαν
άπό χαρτί. Τα
πληρότητα λοιπόν αυτά, πέφτοντας
έπάνω μας, τρυπήθηκαν άπ' τα
κεφάλια μας, μάς κάρφωσαν στη θέσι
μας και μάς έκαναν να πα-
ρουσιάζουμε έτσι τό πιο κωμικό θέμα
του κόσμου.

Τή στιγμή εκείνη τό γέλιο του μικρού
Νέγρου άντήχησε πιο
στοιγρό, πιο διαπεραστικό. 'Αμέσως
τότε κ' έγώ άρχισα να γελώ
άουγγράπητα, πρελλά, τόσο, που στο
τέλος, άποκαλιωμένη πειά άπ'
τά γέλια, σωριάστηκε κάτω άναίσθητη...

'Η παράστασι διεκόπη κ' επιστρέψαμε
στο κοινό τό αντίτιμο των
είσιτηρίων του, που άνήρχετο σε
δεκαπέντε περίπου χιλιάδες φράγ-
κων.

Φύγαμε άπ' τό Μόμπιλ τό ίδιο βρά-
δυ και πήγαμε στην 'Ατλάντα, όπου ά-
φουσι παίζαμε τήν «Κυρία με τās Καμε-
λίας» μ' έξαιρετική έπιτυχία, φύγαμε
πάλι αδήμητοδόν για τή Λουισβίλ.

Καθώς ταξιδεύαμε για τή Λουισβίλ,
ένώ κοιμόμουν μέσα στο βαγόνι μου,
ξύπνησα, άκούοντας θόρυβο πάλης,
φωνές και βλαστήμιες.

'Ανοιξα τήν πόρτα μου κ' έτρεξα
πρός τό πλάτ—φόρ, άπ' όπου άκούγό-
ταν ή φασαρία. 'Εκει είδα κατάπληκτη
τούς δυό 'Αμερικανούς άρχιμηχανικούς
του θύσου μας, τό Χάινε και τό Μάρ-
κο Μάγιορ, να παλεύουν μαλασιμένα με
τά περισσοφά τους στα χέρια. 'Ο Μάρ-
κος Μάγιορ είχε βγαλιμένο σχεδόν τό
ένα του μάτι, ό δέ Χάινε ήταν με κα-
ταπληγισαμένο τό πρόσωπο και πλημ-
μωρισμένος στο αίμα. Χωρίς να σκεφθώ
τίποτε, ρίχτηκα άνάμεσα στους δυό
αυτούς τραλλούς, οι όποιοι, με
τήν προσπάγι ενόγνεια των βορειοαμερι-
κανών, βλέποντας μά γυ-
ναίκα μεταξύ τους, σταμάτησαν άμέσως
τόν καυγά τους κ' έδωσαν
τά χέρια τους.

Μετά τό Λουισβίλ, ή περιόδεια μας
συνεχίστηκε με ήλιγγιώδη τα-
χύτητα. Φτάσαμε πολλές φορές σε
μά πολλά στις πέντε και στις έξη
τό βράδυ, δίναμε τήν παράστασι
μας και συνεχίζαμε άμέσως τό τα-
ξειδι μας. Δέν άφρινα τό βαγόνι μου,
παραί για να πάω στο θέατρο.
'Αφού δέ τελείωνα τήν παράστασι,
ξαναγύριζα και κοιμόμουν στο
βαγόνι μου.

Διασχίσαμε έτσι τήν Κιγκιννάτη για
δεύτερη φορά, τό Κολόμπο,
τό Ντρίτηγο, τήν 'Ινδιανάπολι και τόν
'Αγιο 'Ιωσήφ, όπου ύπόγειο κ' ή
καλύτερη μύτρα του κόσμου. Στην πόλι
αυτή, επειδή έπρόκειτο ν' άναπαυ-
στούμεν κάποια ρόδα του βαγονιού
μου, άναγκάστηκα να τ' άφήσω και
νά πάω στο ξενοδοχείο. Μά τήν ώρα
που έφτασα σ' αυτό, δινόταν ένας
μεγάλος χορός κ' ένας μεθυσμένος
χορευτής, βλέπον-
τάς με τή στιγμή που έβγαινα άπ' τό
άσανσέρ, ήρθε, μ' άρπάξε κτη-
νωδώς άπ' τή μέση και με παρέσυρε
προς να χορέψω μαζί του.

'Εγώ άρχισα να ξεφωνίζω, έξω φρενών.
Συγχρόνως ό σκύλος
μου, άγριωμένος, που μ' άκούγε να
φωνάζω, ώρμησε εναντίον του
χορευτού κ' άρχισε να τόν διαγκώνη
με μανία στα πόδια. Μά τό κτήνος
αυτό ήταν τόσο μεθυσμένο, ώστε ή
δαγκωματιές του σκύλου μου δέν
του έκαναν καμιά άίσθησι κ' έξακολού-
θουσε να χορεύη σθένοντάς με
μαζί του. Με μεγάλη δέ δυσκολία οι
άνθρωποι του θύσου μου κατώρ-
θωσαν να μ' άποσπάρουν άπ' τά χέρια
του.

Σέ λίγο μου σερβίρισαν τό σουτέ. Θεέ
μου, τί σουτέ ήταν αυτό!..
Έτυχώς που ή λεπτή, έλαφριά και
ξανθή μύτρα, ή όποια τό συνώ-

δευε, μου επέτρεψε να καταβροχθίσω
όλες αυτές τīs φριχαιοτέτες...
'Ο χορός έξακολούθησε όλη τήν
νύχτα, συνοδευόμενος άπό εκ-
πυροσοφρήσεις περιστρόφων...

Τήν άλλη μέρα φύγαμε πάλι και
πήγαμε στο Λοβενογουόρθ, τό
Κένσεϊ και τό Σπρίνφιλντ κ' άπό
κει τραβήξαμε για τό Σικάγο.
Μά στο δρόμο, καταμεσής τής
νύχτας, τό πικρό χιόνι που είχε
άρχισε να πέφτη, μάς άνάγκασε να
σταθούμε.

Βοηθούμενη άπό τήν πιστή μου
καμαριέρα Φελίτσα, ντύθηκα βια-
στικά και θέλησα να κατεβώ κάτω.
Μά ήταν άδύνατο, γιατί τό χιόνι
είχε φτάσει στο ύψος του πλάτ—
φόρι. 'Εμεινα λοιπόν εκεί, τυλιγ-
μένη στις γούνες μου και κυττάζον-
τας τήν ύπέροχη αυτή νύχτα.

'Ο ουρανός ήταν σκεπασμένος
άπό σύννεφα, χωρίς κανένα άστρο,
μά, παρ' όλ' αυτά, διαφανής. Ούτ'
ένα φως δέν έλαμπε γύρω μας.
Τό χιόνι μάς είχε άποκλείσει άπο
παντού.

Τότε μου ήρθε ή έμπνευσις ν'
ανάψω τά φώτα τής κουζίνας μου
και να ζεστώνω άψθονο νερό για να
λυσώω μ' αυτό τό χιόνι που
βρισκόταν στο μέρος όπου ήθελα να
κατεβώ. Πράγματι, τό έκανα
αυτό και κατόπιν κατέβηκα κάτω με
τήν αδελφή μου. 'Αρχίσαμε τότε
τόν χιονοπόλεμο, ό όποιος δέν
άργησε να γενικευθί. 'Ο 'Αμπεύ,
τό Ζάρρετ, οι γραμματείς, οι ήθοσοί
κ' έλο τό προσωπικό, έλαβε μέ-
ρος σ' αυτό κ' έτσι ζεσταθήκαμε
κάτω.

'Όταν ζημέρωσε, ή αήνη μάς
βρήκε να ρίχνουμε χιονιές. Τέλος
άκούσαμε ένα μακρινό θόρυβο, ό
όποιος μάς έκανε να καταλάβουμε,
ότι έρχόντουσαν για να μάς βοηθή-
σουν. Πράγματι, έφτασαν άπ' τήν
άντιθετη διεύθυνσι, δυό μηχανές
φορτωμένες άπό άνθρώπους με το-
κούρια και φτυάρια. Σταμάτησαν
σε άπόστασι ένός χιλιομέτρου άπο
μάς κ' οι εργάτες κατέβηκαν κ'
άρχισαν καθαρώνοντας τό δρόμο
μετροστά τους. 'Επί τέλους κατώρ-
θωσαν να μάς απαλλάξουν άπ' τό
χιόνι.

Συνεχίσαμε τό ταξείδι μας και
φτάσαμε στο Πίτσμπουργκ, όπου
συνάντησα κάποιο φίλο μου
'Αμερικανό, ό όποιος με βοήθησε να
πραγματοποιήσω ένα όνειρό μου.

'Ο φίλος μου αυτός ήταν ιδιοκτη-
τής, μαζί με τόν αδελφό του, ένός
μεγάλου χαλυδουουργείου και
πολλών πετρελαιορυγιών. Τόν είχα
γνωρίσει στο Παρίσι και τόν είχα
συναντήσει πάλι στη Νέα
'Υόρκη, όπου μου είχε ύποσχε-
θει να μ' όδηγήσει στο Μπούφαλο,
για να έπισκεφθώ τούς καταροχάτες
του Νισάφρα, γά τούς όποιους
έτρεφα πραγματική λαοφεία.

Με πήρε λοιπόν με τ' άμάξι του,
μόλις με συνάντησε στο Πίτσμπουργκ,
και θέλησε να μου δείξει τά
εργοστασία του. Τό άμάξι, ζευγμένο με
δυό ύπέροχα άλογα, έτρεξε ήλιγγιωδώς
μέσα στη λάσπη που μάς
πιοσίλιζε και στο χιόνι που
μας τύφλωνε.

Τέλος καμιά φορά σταματήσαμε
στις έγκαταστάσεις του φίλου μου.
'Εκει με παρουσίασε τόν αδελφό του.
Έναν άνθρωπο ώραιο, άψογο, και
μυχερό και τόσο ήλιγγολογο, ώστε ή
σωπή του με ξάφνιασε.

—'Ο φτωχός μου αδελφός
είνε κουφός! μου έξήγησε ό φίλος
μου.

Τό ώραιο δέ ήταν, ότι επί πέντε
λεπτά τώρα έγώ του μιλούσα με
τήν πιο σγανή φωνή μου.

'Εκπύταξα τότε με όβετο τό
δυστυχισμένο αυτόν πολυκατομιμ-
ριοιχο, ό όποιος ζούσε μέσα στο
διαβολικό θόρυβο των εργοστασίων
του και δέν άκούγε τίποτε, άπολύτως
τίποτε... Μά είνε ζήτημα αν
θά έπρεπε να τόν λιπατά κανείς ή να
τόν ζηλεύη...

Κι' οι δυό μαζί μου έδειξαν τότε
τούς πτωχολογισμένους φούρνους των
εργοστασίων τους και κατόπιν μ'
όδηγησαν στην μεγάλη αίθουσα
της ψίψεως των χαλυδίνων δίσκων,
οι όποιοι έμοιάζαν με ήλιους
που βιαλεύουν.

'Η θερμότης τους μου έκανε τό
πόσσωπο κ' ενόμιζα πως άπο
στιγμή σε στιγμή τά μαλλιά μου θ'
άπαζαν φωτιά.

Διασχίσαμε κατόπιν ένα μικρό
διάδρομο, μέσα στον όποιο πηγα-
νωροχόντουσαν διάφορα μικρά
τραίνα, φορτωμένα με μέταλλα.

'Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά,
καθώς περνούσαν δεξιά κ' ά-
ριστερά μου τά βαγόνια, φουσιωνών-
τας. Φοβόμουν μήπως γλιστρού-
σά στο λισθηρό αυτό έδαφος κ'
έπαινα τά φορέματά μου, για να
μη γαντζωθώ πουθενά...

'Ηταν για μένα μία πολύ άσχημη
στιγμή...

Γι' αυτό, όταν περάσαμε τέλος
τόν μικρό αυτό διάδρομο, άναστέ-
ναξα μ' άνακούφισα...

Μά είχα κουραστεί πειά κ' ήθελα
ν' άναπαυθώ... Γι' αυτό διευ-
θυνήκαμε κ' οι τρεις στην κατοικία
των φίλων μου.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

